№ 73 (269) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—10 m. 80 fen., na 1/2 hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiš
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 73 (269) Hod III. Wilnia. 17 wieraśnia 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

Telehramy.

16 wieraśnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha i hieneral-an-šefa f. Ben'a: U dalinie Lis i na poŭdnia ad kanału Labasse my rabili ščaśliwyja pradpryjemstwy. Miž Hawreńkur i Epiehi naranicy zaŭziataja artyleryjskaja bitwa. Častkawyja nastupleńni niepryjaciela adkinieny. U dzień piachotnyja bitwy la Werman, la lesu Holpon i la Esińji Lo Granž.

Front niamieckaha Naślednika: Zaŭziatyja miascowyja bitwy miž Ajjet i Eń. Paśla adkinienych nastupleńniaŭ naranicy niepryjaciel uznoŭ atakawaŭ uwiečary. Naahuł jon adkinieny. Paŭdniowuju čaść Wai jon zaniaŭ. Miž Eń i Wal my adabrali ad francuzaŭ adrezki akopaŭ, zaniatyja imi ŭ bitwach 14 wieraśnia.

Front Galwica: Ad Kot Loreń da Mozela artyleryjskaja bitwa adwiačorkam. Pierad našymi nowymi pazicyjami pačalisia zaŭziatyja piachotnyja bitwy, u katorych my ŭziali pałonnych. Wiečarom niepryjaciel stajaŭ na Linii Freń—Sen—Hiler— Homon—Ranbarkur-les Nap.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Nastupleńni woraha na Lotarynskim froncie adkinieny.

U adkaz na pastajannaje abkidańnie niamieckich miest bombami našy latuny abkidali ŭ tuju noč Paryž 22-ma tysiačami kilo bombaŭ.

My žbili ŭčora 24 warožych samaloty i 15 šaroŭ na prywiazi.

BERLIN (W.T.B.) 15.IX.. „Nord. Deut. Allg. Zeg.“ piša: „pradłažeńnie Aŭstra Wenhryi wajujučym staronam służyć dowadam surjoznaj hatoŭnaści da miru. Kali jość sumlewak ab udačy kroku našaha sajuźnika, dyk jon jość rezultatam našych raniejšych niaŭdačnych sprob wybawić Eŭropu ad razrywajučaj jaje wajny. U kožnym zdareńni niama sumleŭku ŭ hatoŭnaści niamieckaha ŭradu zaraz-ža prystupić da pierahaworaŭ; kali jany pačnucca z pryčyny aŭstryjackaha ŭradu“.

MASKWA (W.T.B.) 14.IX. Na notu z protestam dyplomatyčnaha korpuka ŭ Pieciarburzie z 5 wieraśnia proci čyrwonaha terrora «Izwiestija» publikujuć wielmi rezkuju notu Čyčeryna, adkaz katoraj kaža: «My adchinajem najstanaŭčej usiakaje ŭmiešańnie neŭtralnych kapitalistyčnych dziaržaŭ na karyść rasiejskaj buržuazii i my zajaŭlajem, što my kožnuju sprobu pradstaŭnikoŭ hetych dziaržaŭ pierajści hranicu abarony ich paddanych budziem razhladać jak sprobu paddzieržywać rasiejskaju kontrrewalucyju,

MASKWA. (W.T.B.) 14.IX. «Prawda» bublikuje zahad Trockaha, wodle katoraha čecha-sławaki zachapili čaść dziaržaŭnaha zołata ŭ Kazani. Zahadawajecca ŭsim pryniać miery, kab hena zołata nia było wywiez ena zahranicu praz Archangielsk abo Władywastok. Paśla uśmireńnia čecha-sławakoŭ na Wołzie, na Urale i ŭ Sibiry ŭsie winawatyja buduć ciažka pakarany.

PIECIARBURH (W.T.B), 12.IX. U rajonie 4 armii raskryta, jak nakazawajuć hazety, wialikaja zmowa. Načalnik uralskich dywizij, naležačych da 4-j armii, Štrombach, dastaŭ pradłažeńnie ad sajuźnikaŭ pradać 4-ju armiju Ab hetym pradłažeńni jon nakazaŭ načalstwu.

KIJEŬ. (W.T.B.) 15.IX. Ukrainskaje telehrafnaje ahienctwa piša: „U Krymie minister kulta, minister jeminnych spraŭ, pamočnik ministra ŭnutranych spraŭ i hasudarstwieny kontrolier nie mahli zhadzicca ab raźwiazcy pytańnia ab adnosinach da Ukrainy i wyšli ŭ adstaŭku“.

LONDON. (Reŭter). 16.IX. Parachod „Galway Castel“ 7988 tonn pa darozie ŭ paŭdniowuju Afryku zatopleny padwodnaj łudkaj. Zhinuło 34 čał. ekipaža i 120 pasažyraŭ. Paŭdniowa-afrykanski minister Berten ucaleŭ.

WIENA (Korespondenc biuro) 13.IX. Z Maskwy nakazawajuć: uzbrojenaja banda zrabiła napad na jeminny sajuz. Razbojniki zachapili 300 tysiač rubloŭ i ŭciakli.

Austryja za mir.

BERLIN. (W.T.B.). Aŭstryjacki ŭrad zaprasiŭ urady wajujučych krajoŭ abmianiacca pahladami u jakim-niebudź neŭtralnym miescy. Ab hetym neŭtralnym dziaržawam nakazana asobnaj notaj.

Uradowa nakazawajuć dla abjaśnieńnia hetaha kroku, što ŭsie narody skarej chočuć skončyć krywawuju wajnu. Dziela taho što ŭsie kroki, pryniatyja dahetul u hetym kirunku nie dali nijakich rezultataŭ, treba pryniać bolš enerhičnyja miery. Uwa ŭsich wajujučych hasudarstwach pamału ŭzmacoŭwajecca dumka, što hetuju wajnu treba skončyć nie aružžam, a parazumieńniem. Dalejšaja wajna daść hetkija niaščaści, što nawiet pabiŭšy nia budzie mieć nijakaj karyści. Tolki mir parazumieńnia moža być doŭhi i karysny. Kab dapiać hetkaha mira kaniečna patrebna mienka pahladami miž adpawiadalnymi faktarami wajujučych krajoŭ. Hutarka pawinna być nia tolki ab warunkach samaha mira miž wajujučymi staronami, ale taksama i ab ahulnych pryncypach mižnarodnych adnosin. Paśla taho, jak hutarka ab hetkich pryncypach dojdzie da wiadomaha rezultatu, možna budzie pačać tarnawać hetyja pryncypy da asobnych pytańniaŭ i hetkim paradkam prabawać ich raźwiazać. Wajennyja dziejnaści padčas pierahaworaŭ spynieny nia buduć.

Pierahawory buduć doŭhija i buduć mieć wialikija trudnaści, ale wajujučyja starony abawiazany addać hety doŭh ludzkaści i paprabawać usim razam skončyć strašnuju, poŭnuju achwiar i ŭsio jašče nie stanoŭčaju wajnu.

Aŭstryjacki ŭrad prapanuje wajujučym krajom pasłać delehataŭ ŭ aznačanaje miesca i ŭ aznačany čas, kab absudzić asnoŭnyja pryncypy mira, i adkryta i ščyra abmianiacca pahladami ŭ pytańniach, katoryja buduć raźwiazawacca.

Zadačy mamentu.

Kožyn dzień prynosić nam usio nowyja i nowyja wiestki ab pawarocie da rodnaha kraju synoŭ Biełaruskaha narodu, katoryja try hady byli adrezany ad nas wajennym frontam. Majem užo prafesaroŭ wyšejšych škoł — biełarusaŭ, i ksiandzoŭ, i prawasłaŭnych świaščenikaŭ, i pradstaŭnikoŭ roznych wolnych prafesij, majem, ŭreście, ściah kolišnich wučycialoŭ rasiejkich škoł i biaz liku sialan i rabočych ludziej. I ŭsie jany, pryjaždžajučy da Baćkaŭščyny, šukajuć, na jakim poli pryłažyć swaje siły da pracy na karyść jak ahulnuju, tak i asabistuju.

Praŭda, mnoha ich nie dajaždžaje da Wilni: šmat kaho pryciahiwaje rabota ŭ zakordonnaj Biełarusi—ŭ Miensku, dzie ŭtwaryŭsia centr biełaruskaj hasudarstwienaści. Ale mnoha ŭžo pryjechała i da nas, dy jšče bolš źbirajecca pryjechać,—i woś pierad nami ŭźnimajecca pytańnie: jak najlapiej wykarystać hetu nowuju žywuju siłu dla biełaruskaj sprawy?

Pakul u miežach staroj okupacyi nie pačałasia šyrejšaja praca nad budawańniem dziaržaŭnaha žyćcia, pakul biełarusy ŭsio jašče znachodziacca zdalok ad prajektawanych hasudarstwiennych ustanoŭ, datul dla całaha ściahu biełaruskich intelihentaŭ trudna znajści rabotu, katoraja dała by mahčymaść wykarystać dla kraju ich siły i zabaspiečyć im byt. Praŭda, my zdaleli ŭžo stwaryć ważniejšyja ŭstanowy, u ramki katorych układajecca našaje hramadskaje i nacyanalnaje žyćcio i katorym treba čym bolš intelihentnych pracaŭnikoŭ (Biełaruskaja Rada, Biełaruskaje Nawukowaje Tawarystwa, Biełaruski Kamitet, hazety i h. p.); ale ŭsie jany nia mohuć dać matarjalnaha zabaśpiečańnia tym, chto ŭ ich pracuje.

Najlepš pryłažyć da dzieła swaje siły mohuć s-pamiž intelihentnych prafesij wučyciali. Patreba aświety ŭ rodnaj mowie, hetak doŭha byŭšaj zabaronienaj, patreba biełaruskich škoł wyjaŭlajecca wielmi jarka, i wučyciali narodnych škoł, dobra znajučyja biełaruskuju mowu, mohuć zaŭsiody znajści zaniatak u swajej-ža rodnaj wioscy. Praŭda, što wučyć pabiełarusku im dahetul nie dawodziłasia, i woś, kab im pryjści na pomač, kab padhatawać ich, jak śled, da ich ważnaj zadačy, treba kaniečna arhanizawać *karotkaterminowyja kursy*, na jakich wučyciali kolišnich rasiejskich škoł mahli-by dobra paznajomicca z biełaruskaj literaturnaj mowaj, z biełaruskaj hramatykaj, piśmienstwam, historyjaj. Kursy, ładžanyja ŭ Świsłackaj Seminaryi, naznačany dla takich wučycialoŭ, katorym patrebna ahulnaja padhatoŭka da wučycielskaj prafesii, i buduć trywać cały hod, — a dla tych starych wučycialoŭ, jakija waročajucca z Rasiei, patrebna tolki padhatoŭka da wučeńnia dziaciej *pabiełarusku* — tak sama, jak raniej jany wučyli parasiejsku.

Ale heta — tolki małaja častka taho, što my pawinny zrabić. Pierad nami staić jašče adna ważnaja kulturnaja zadača, jakoj nielha adkładać. Bo razam z baćkami waročajucca da nas i dzieci biełaruskija ŭ takim wieku, što ich para ŭžo addawać u himnaziju, a takža takija, što pačali chadzić u rasiejskija himnazii ŭ Rasiei dy prymušany ciapier kinuć nawuku. Jany doma pawinny znajści mahčymaść wučycca dalej. Wiedama, ab rasiejskaj himnazii nia moža być hutarki z roznych pryčyn. Tym chutčej

treba adkryć himnaziju *biełaruskuju* — ŭ rodnaj mowie našych dziaciej.

My nia možam prajści moŭčki i mima wialikarnaj patreby *specyalnych škoł*, jak patrebnych dla tych, chto budzie haspadaryć na ralli, tak i škoł techničnych padobnych da wywiezienaj z Wilni chymična-techničnaj škoły, tolki lepš prytarnawanych da wymoh našaha žyćcia. Na heta pawinny znajšcisia achwočyja ludzi, bo popyt na nawuku ŭ ich budzie wialiki: treba-ž uzhadawać rabotnikaŭ dzieła adbudowy zrujnawanaha wajnoj kraju!

Woś, najpilniejšyja zadačy mamentu ŭ sfery kulturnaj pracy. Ale, kažučy ab ich, my ni na adnu minutu nie pawinny zabywacca, što adna tolki kulturnaja praca biez budawańnia ekanamičnych fundamentaŭ usiaho nia zrobić. Na apošniaje my i zwaročywajem uwahu tych, kamu hetkaja praca bolš da spadoby, bolš adpawiadaje ich znańniam i prafesii.

H. B.

STATHARD. Niamiecki wice-kancler, v. Pajer, u adnej publičnaj pramowie pamiž inšym skazaŭ:

„Akrainnyja hasudarstwy, sumiežnyja z Niamieččynaj i Bałtyckim moram, nia mohuć być nami pakinuty na złuju ci dobruju dolu; ich nielha proci ich woli addać nazad rasiejskamu caryzmu i pastawić pierad niebaspiekaj bitw u hramadzkaj wajnie i anarchii. Na ŭschodzie my majem mir i zachawajem jaho nia hledziačy, ci heta budzie da spadoby našym woraham, ci nie“.

„Świetač minuŭščyny“.

„Z świetačam minuŭščyny jdziecie ŭ mrok budučyny“. Z hetkimi słowami źwiarnuŭsia polski historyk Kubala da swajho narodu ŭ adkaz na prywitańnie ŭ 80-ja ŭhodki jaho radzin.

Z takimi ž słowami možna źwiarnucca i da kožnaha inšaha narodu, katory maje minuŭščynu, bo tolki znańnie taho, što było, daje mahčymaść bačyć darohu budučyny.

Narod biełaruski maje wialikuju i słaŭnuju prošłaść. Zyšoŭšysia z susiednim narodam litoŭskim, katory załoh ad wiakoŭ na darozie da wolnaha mora, biełarusy razam z litwinami stwaryli niekali swaju niezaležnuju dziaržawu, daŭšy litwinom swajo piśmienstwa, swaju cywilizacyju. Wialikaje Kniažstwa Litoŭskaje było litoŭskim tolki pa imiu, ale pa kultury — biełaruskim. A wiečnyja pamiatki staroj biełaruskaj kultury świedčać kramamoŭna ab tworskaj sile našaha narodu, stwaryŭšaha ŭ minuŭščynie swaju dziaržaŭnaść, swajo prawa, swaju literaturu, swajo mastactwa...

Pajdziecie na wystaŭki staraświeččyny našaha kraju i paŭhladajciesia, što tamaka sabrana. I ŭbačycie, s-pad paŭtysiačy hadoŭ biełaruskija pisanyja knihi i hramaty; ŭbačycie najstarejšyja druki biełaruskija, wychodziŭšyja badai adnačasna z pieršymi drukawanymi knihami ŭ Zachodniaj Europie; ŭbačycie bahatyja charastwom swaim mastackija ramieśnickija wyraby, asabliwaha charaktaru rysunki i malunki biełaruskich artystaŭ. Ubačycie cikaŭny abraz našaha nacyanalnaha i hramadzkaha žyćcia s-prad mnohich wiakoŭ...

Ale wystaŭki ŭ nas — heta nawina, jakoj pad maskalami bačyć nie dawodziłasia. I ludziom z wiosak, raskinienych na biazmiežnym abšary Biełarusi, nia łohka dajechać da Wilni ci da Mienska akurat u toj čas, jak tam možna pabačyć staradaŭnyja skarby našaj kultury.— Dyk jak paznawać im swaju minuŭščynu?

Na heta jość knižki. Tolki jšče wielmi ich mała ŭ biełaruskaj mowie: našy wučonyja historyki wučylisia ŭ rasiejskaj škole i pa rasiejsku-ž drukawali swaje dośledy ab rodnaj ziamli. Ciapier narod naš žže swaje historyi ŭ rodnaj mowie,—žže, kab jamu rasčynili wočy na toje, čym jon byŭ i što mieŭ u minuŭščynie.

Dać narodu dobruju historyju Biełarusi pabiełarusku — heta najbolš pilnaja zadača sučasnaha mamentu. I ŭ historyi tej nia hetulki treba źwiartać uwahu, jaki kniaź kali kniažyŭ i chto byŭ naśledńikam jaho, skolki na historyju našaje kultury, kab my mieli poŭny abraz taho, što stworana rukami biełarusaŭ.

Dobraja historyja Biełarusi pawinna stacca nastolnaj knižkaj kožnaha biełarusa, a pierad usim—kožnaha biełaruskaha wučyciela, katory pawinien nawučyć školnych dzietak šanawać swoj narod i swajo imia, jak biełarusy taho zasłužyli. I my spadziajomsia, što našy pracaŭniki na nacyanalnaj niwie, miž katorymi jość užo specyalisty-prafesary, daduć našamu narodu ŭ ruki toj «świetač minuŭščyny», katory aświecić «mroki budučyny»—takoj jašče tumannaj i zahadačnaj.

J. Mieleška.

U Wilni i wakolicach

× **Hrodnienski Hubierski Centralny Kamitet.** My atrymali z Pieciarburha wiestku, što ŭ chutkim časie možna spadziawacca pryjezdu z Rasiei ŭ Wilniu abo ŭ Hrodniu hetaha Kamitetu.

Jak našym čytatom wiadoma, u Wilniu ŭ červieni miesiacy pryjaždžali z Pieciarburha delehaty Hrodnienskaha K-tu i mieli naradu z Biełaruskaj Radaj u Wilni ab supolnaj pracy K-tu z krajowymi biełaruskimi arhanizacyjami. Treba spadziawacca, što z pryjezdam jaho ŭsia biełaruskaja nacyanalnaja rabota pajdzie šmat šybčej.

× **Pawarot biełaruskich wučycialoŭ.** U naš kraj užo pačali waročacca wučyciali biełarusy, pracawaŭšyja pierad wajnoj u rasiejskich narodnych školach u Biełarusi. U Mienščynu, Hrodnienščynu i Wilenščynu wiarnułasia užo kala 200 wučycialoŭ.

Nadowiačy da nas dawiedałasia adzin z wučycialoŭ, prybyŭšyj z apošniaj partyjaj, złožanaj z 68 asob. Jon apawiadaŭ, što ŭsie jaho tawaryšy adnadušna rwucca da rodnaha kraju, kab pracawać miž swaimi bratami.

Apračа wučycialoŭ, wiarnułasia mnoha biełarusaŭ felčaroŭ i inšych prafesyj.

† **Cezar Kiui.** Naš ziamlak, kampozytar Kiui, pawodłuh šwejcarskich hazet pamier u Rasiei.

Kiui radziŭsia ŭ Wilni ŭ 1835 hadu. Jon służyŭ na wajennaj służbie, dajšoŭšy čynu hienerała i prafesara wajennaj akademii. Wučyŭ jaho teoryi muzyki naš Moniuška. Kiui prylučyŭsia da škoły Rymskaha-Korsakowa i Musurgskaha. Zahranicaj z im paznajomilisia praz jaho knihu „La musique en Russie“.

× **Biełaruski teatr.** U Biełaruskim Klubie adbywajucca ciapier proby pjesy «Jak japy žanilisia». Pjesa heta namečana na niadzielu, 22 wieraśnia. Spracoŭwajucca da pastanoŭki niekalki nowych pjes, pierakładzienych z čužych moŭ. Budziem spadziawacca, što naša dramatyčnaja družyna dašć nam mahčymaść bačyć swaju ihru na scenie Klubu prynamsia šty-druhuju niadzielu.

× Stadthaŭtman apawiaščaje, što, z pryčyny darażyni apału, z 1 kastryčnika padymajecca cana na elektryčnaść: a) za świattło kilo-wat-hadzina budzie kaštawać 1 mr. 50 fen., b) za elektryčnuju energiju — 0,75 mr. za kilowat-hadzinu. Arenda za elektryčnyja ličniki padniata zamiesta 1 mr. da 1 mr. 50 fen. u miesiac.

× U panialdziełak 16 wieraśnia, u 3 hadziny naranicy streiki ŭsich hadzinnikaŭ pierasunieny na adnu hadzinu nazad i, tak zwany, letni čas zamienieny zimowym.

× Kamorniekaja škoła na biskupskaj 12, 2 pačynaje ŭ siaredzinie kastryčnika nowy kurs, kudy prymajecca paddanyja Litwy. Skončyŭšym školu budzie dadziena miesca kamornika. Wučać u niamieckaj mowie. Apračа darmawoj nawuki, kwatery i charčoŭ, kursisty dostajuć u miesiac 20 mr. Jechać u Wilniu darma. Kurs — 8 miesiacaŭ. Zaiawy z karotkaj biohrafijaj (wiek, relihija, nacyanalnaść, adukacyja) treba padawać swajmu krejshaŭptmanu.

× **Licytacyja.** 26 wieraśnia ad 10 da 2 hadz. ŭ licytacyjnaj sali miastowaha lombardu adbudziecca pradaža z licytacyi niawykupienych u termin rečaŭ.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnija dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
12—13	+ 14,9°	+ 9,9°
13—14	+ 14,8°	+ 8,9°
14—15	+ 13.5°	+ 8,5°
15—16	+ 14,6°	+ 6,8°

Z USIAHO KRAJU.

Z mienskaha žyćcia.

= U čaćwier, 5 wieraśnia, adbyłosia adkryćcie biełaruskich wučycielskich kursaŭ i kursaŭ biełarusaznaŭstwa. Dla kursistaŭ z prawincyi ustrojen internat na 25-30 duš. Usiaho zapisałasia na kursy pakul-što 60 asob.

Apračа taho apracoŭwajecca plan ustrojstwa pastajannaj biełaruskaj wučycielskaj Seminaryi.

= Mienskaja žydoŭskaja hazeta «Waker» piša, što ŭ pačtowych znosinach dapuščana i žydoŭskaja mowa. Adhetul u miežach nowaj okupacyi počta budzie prynimać takže piśmy, pisanyja žydoŭskaj narodnaj mowaj, ale dzieła znosin tolki ŭ hetych miežach.

Pawarot žydoŭskich uciekačoŭ.

«Volksblatt» nakazywaje, što u Miensk pryjechała delehacyja žydoŭskaha kamitetu apieki nad uciekačami, kab paznajomicca z chodam pawarotu uciekačoŭ. Delehaty wyjaśnili, što ŭ Romnach znachodzicca 10.000 siamiej žydoŭskich uciekačoŭ, s-pamiž katorych 2.000 siamiej atrymliwajuć pastajannuju padmohu, a rešta—ad času da času. Pierawažnaja časć ich — z Ko-

---

Čort i pastuch.

(Biełaruskaja kazka).

Paświŭ pastuch awiečki na łuzie, i ihraŭ jon u dudu. A dyjawał wysłuchaŭ, što jon choraša ihraje, padyjšoŭ jon da jaho. „Nawučy ty mianie ihrać u dudu, a ja ciabie nawuču piśma, i takoha piśma, što i papom budzieš!“ Pačaŭ pierša pastuŭ wučyć čarta ŭ dudu ihrać. Woś jon nia kiemić. I pastuch biŭ jaho šmat za heta; pakul wywučyŭ, dyk jon jaho baluča žbiŭ. A wywučyŭ ihrać dobra. Potym pačaŭ čort wučyć pastucha piśma. Jon jaho nawučyŭ za 'dzin dzień, — nie dawiałosia jaho jamu nabić ni 'dnaho razu.

Daždali času zimowaha; statak začynili da samych kalad. Tady pop taje parachwii pajechaŭ da pana najmać rabotnikaŭ. Jon za im, heny samy čort, za papom; i źwioŭ ich swarycca i bicca z tym. Pan padaŭ u kansystoryju žałabu: „u mianie, kaža, budzie pastuch papom!“ Woś paklikali papa ŭ konsystoryju, tam jaho z papoŭstwa daloŭ skinuli, rasstryhli. A pastucha paklikali tak sama ŭ konsystoryju, henu samuju. I na to stała, što zrobili papom henaha pastucha.

I byŭ pastuch da Wialikadnia papom. Na Wialikdzień staŭ jon na abiedźnicu. Tolki zakładajeć proskomidziju, a jon idzie z dudoju, heny samy čort. „Naładź, kaža, mnie dudu! u mianie wiasiele,—treba ihrać!“ Jon jamu ščyŭ dy dudu naładziŭ. «Ciapier, kaža, zajhraj!» — na papa, na abiedźni. Jon nie chacieŭ ihrać, duža nie chacieŭ. Čort kaža: „zajhraj, a to i papom nia budzieš, kali nie zajhraješ!“ Jon! ničoha nia zrobiš, uziaŭ i zajhraŭ na 'biedźni. Ludzi wielmi ździwilisia! padali ŭ konsystoryju taksama žałabu, što jon na 'biedźni ihraje. Woś, jaho tamaćki papytali, čamu jon zajhraŭ u dudu? Kali dobra, kažuć, ihraješ, dyk zajhraj tut, zajhraj, kažuć. A čort jamu dajeć dudu. Dyk jon zajhraŭ, pajšoŭ padlez archireju pad nohi, dyk archirej pajšoŭ skakać... I skakali celaje paŭdnia z im, pakul i zamaryŭsia. Tady archirej kaža: dos ihrać! Dyj duraŭ, kaža, ehto heta padawaŭ žałabu na dudu, na hetu! Heta choraša. Dać jamu dziesiataje načalstwa! —heta błahačynstwa, značycca. Dyk jaho zrobili błahačynnym, papa taho. Jon i dahetul papom.

Braty ptuški i siastra.

Žyŭ sabie dzied z babaj. I było ŭ ich try syny. Woś niešta było wialikaje świata. Pajšli jany u carkwu i tam paswarylisia za niešta i stali bicca. Matka ŭwidzieła, što jany bjucca ŭ świata i skazała: ach, kab wy, maje synočki, tak cely wiek swoj bilisia, jak wy ciapier bjiciosia!

Dyk jany zara stali ptuškami i pałacieli. Latuć i bjucca kryłlem, latuć i bjucca. Pałaciela, pałacieła taja matka, ale što-ž joj robić? Swajho słowa nie wiarnuć! Zapłakała, dyj pajšła damoŭ. Tady heta ŭžo z taho času, jak jany pałacieli, prajšło hadoŭ z dziewiać. Wiadoma, skora kazka kažacca, dy nia skora dzieła dziejecca. Radziłasia ŭ ich jašče dačka. Wyrasła taja dačka wialikaja, stali joj ludzi kazać, što ŭ jaje było try braty, ale matka prakiała ich, dyk jany zrobilisia ptuškami i pałacieli. Dačka taja tady stała pytacca ŭ matki: ci praŭda heta, što ŭ mianie było try braty?—Praŭda, kažać, dačuška! — Napiačy-ž mnie, matka, pirahoŭ, i daj mnie chleba i masła, ja pajdu ich šukać! Nu j pajšła. Išci dyk išci, išci dyk išci, moža hod, a moža dwa hady, widzić pierad saboj wialikuju chatu. Uwajšła jana ŭ tuju chatu, ažno niama nikoha, i na stale try talerki staić, i la kožnaje talerki łyžačka ležyć i skibačka chleba. Tady jana zalezła za piečku i siadzić tam; siadzieła, siadzieła, ažno prylatajuć try ptuški. Jak ulacieli, zaraz skinuli z siable pierje, i stali takimi małajcami! Sieli jany pawiačeraŭ i lahli spać. Jana tady wylezła z-za piečy, paznała, što heta jaje braty. Abniała jana staršaha brata i stała nad im płakać. Płakała, płakała, dy ŭznoŭ pajšła za piečku i stała Bohu malicca. Nazaŭtraha ŭstajuć braty, i hety, wialikšy, brat kaža: što ja, brat, kiš, slańni śniŭ! Zdajecca, što ŭ nas doma jość siastra, i jana nada mnoju płakała sienačy. Tady

wienščyny. Kamitet wydaje im biezpłatna bilety i strawu na darohu. Partyi ŭciekačoŭ pry pawarocie ŭkładajucca hetak, kab miž imi byli i bahatyry, i siaredniazamožnyja ludzi i biednyja, dy kab bahatyja pakrywali čaść wydatkaŭ na pawarot biednych.

Dola Inflantaŭ.

Jak wiedama, pawiety: Rečycki, Dźwinski i Lucynski majuć histaryčny nazoŭ Inflanty. Hetaja ziamla maje 275 kw. mil i na joj žyło nierad wajnoj 650 tysiač ludziej. Žychary łatyšy i biełarusy. Aprača hetaha tam žywuć žydy, „palaki“, litwiny i niemcy. Miž łatyšami jość prapahanda, kab Inflanty byli pryłučacy da Bałtyckaha kraju.

Na swaim apošnim zasiadańni miastowaja duma ŭ Ryzie zajmałasia hetym pytańniem. Kazali, što handlowyju patreby Ryhi patrabujuć hetaha pryłučeńnia. Potym pryniata adnahałosna rezalucyja łatyša Wejmberga, katoraja kaža: „hradanačalnika Ryhi prosiać pieradać niamieckamu ŭradu žadańnie Ryhi, kab pawiety Rečycki, Dźwinski i Lucynski, a taksama łatyskija čaści pawietaŭ Astroŭskaha i Dryskaha byli pryłučany da Bałtyckaj dziaržawy.“

HRODNIA. U apošnim časie tut było mnoha prypadkaŭ kradziežaŭ skury z ramiźnickich bryčak. Udałosia zławić adnaho hetkaha złodzieja, Habryela Bućwiłoŭskaha, katory ŭłamaŭsia ŭ ramiznickuju wazoŭniu i z ukradzienaj skury pašyŭ boty. Jaho zasudzili na 9 miesiacaŭ u wastroh.

ŠASAJTY, kalwaryjskaha paw. Haspadar Siłkaŭskas schawaŭ 2.000 m. pad strachoj swaje stajni. Nadowičy jon pierakanaŭsia, što hrošy stul prapali.

KREJCHBURG. 15-hadowy Abolin znajšoŭ bombu i pačaŭ stukać pa joj kamianiom. Bomba ŭzarwałasia i dasłoŭna razarwała chłopca na kuski.

RYHA. Papież naznačyŭ za piskupa adnoŭlenaj ryskaj dyecezii hr. O'Rurka.

DEGUCIE, Mariamp. paw. Wiadomy kanakrad, Pius Senurkas, za nowaje złodziejstwa zasudžan na hod u wastroh.

BIEŁASTOK. Na Hraničnaj wulicy złodziei, wyłamaŭšy wakno, ukrali z kwatery 160 srebnych rubloŭ.

SEJNY. Złodziei ukrali z susiedniaha młyna ramiennych pojasoŭ bolš, jak na 1.000 rub.

SUWAŁKI. U adnaho žychara wykryli niekalki skur z bitaj biez pazwaleńnia skaciny. U druhoha znajšli tolki što zabituju świńniu: ahledziŭšy, akazałosia, što ŭ jaje jość trychiny. Skury i miasa skonfiskawali, a wała dzielcaŭ paštrafawali.

MITAWA. U tuju subotu ŭwiečary na wagzale uźniaŭsia pažar. Zhareŭ adzin budynak.

BIEŁASTOK. Ułaści pazwolili zrabić žydom nowyja wybary členaŭ uradu žydoŭskaje hramady. Paradak wybaraŭ apublikowany ŭ apawiaščeńniach, naklejenych na wulicach.

SUWAŁKI. U Suwalskim pawiecie ŭ apošnim časie było iznoŭ mnoha kradziežaŭ skaciny. Dahetul nia ŭdałosia papaści na śled złodziejaŭ.

DRABUŠYN. U spalniu arendara Łaždzina i žonki jaho kinuty ŭ nočy dźwie ručnyja hranaty. Muž i žonka zabity na śmierć. Zabojstwa zroblena, treba dumać, dziela pomsty.

MAJOUKA. Tut ukrali karowu i dwoje cialat i zarezali ich nieŭdaločku ad wioski, ŭ lesie.

ŠAŁKOŠČYNA. Sielanin Wincent Kazakiewič u minułuju wiasnu pakraŭ 6 kaniej. Jon zasudžan na 3 hady ŭ wastroh.

TAŁOČKI. Waročajučysia z wiečarynki, na 3 chłapcoŭ napali šaściora inšych, katoryja ich krepka pabili. Adnaho z pabitych pryšłosia adwieści ŭraz-ža ŭ balnicu; druhi, ciažka ranieny ŭ haławu, lažyć blizki da śmierci. Troje z napadaŭšych— wiarnuŭšyjasia ŭciekačy.

HRODNIA. U adnej dziaŭčyny na Suworaŭskaj wulicy pakrali rečy na 2.000 marak. Dośledy pakazali, što heta — rabota jaje brata i paluboŭnicy jaho, wiarnuŭšychsia ŭciekačoŭ. Złodziei zdaleli ŭžo wysłać ukradzienyja rečy ŭ Biełastok, ale palicyja wiarnuła ich adtul.

Ukraina.

ODESSA. Dośledy wykryli, što inicyatary ŭzrywu—sajuźniki, katoryja za apošnija tydni cieraz swaich ahientaŭ padbiwali rabotnikaŭ da zabastoŭki. Zabastoŭka pawinna była pačacca 31 žniŭnia, i ŭ hety dzień byŭ uzryŭ.

KIJEU. Hazeta „Hołas Kijewa“ z peŭnaj krynicy dawiedałasia, što jość mahčymaść dajści mirnaj uhody miž Ukrainaj i Rasiejej na asnowie ŭzajemnych ustupak,

S Finlandyi.

KOPENHAGA. Z Helsingforsu nakazywajuć, što prync Frydrych-Karol Hesenski, šwagra niamieckaha impieratara, zhodziŭsia pryniać karaleŭskuju karonu Finlandyi.

BERLIN. Kandydaturu prynca Hessenskaha na finlandzki pasad manarchisty horača witajuć. Respublikanskija hazety nakazywajuć ab samym fakcie biez nijakich dadatkaŭ ad siabie.

WIESTKI Z RASIEI.

Biełaruskaja rabota.

MASKWA *(Ad našaha karespandenta)*. U stalicy sučasnaje Rasiei sabrałosia wielmi mnoha biełarusaŭ, ewakuowanych z rodnaha kraju pry adstupleńni rasiejskaj armii. Žyćcio ich —dawoli ciažkoje: ŭ čužackaj atmosfery, miž čužymi ludźmi, zdalok ad Baćkaŭščyny, dla katoraj im wielmi chočacca pracawać. Ale atrymać pazwaleńnie na wyjezd, daždacca «ešalonu» —heta wielmi nialohkaja sprawa. I woś, siedziačy tut, našy biełarusy spasobiacca na budučynu da pracy na rodnaj niwie.

Hetak, Biełaruski Kamisaryat niadaŭna byŭ arhanizawaŭ biełaruskija trochmiesiačnyja kursy dla padhatoŭki da nawučańnia za miežami škoły. Kursy byli naładžany pry wyšejšych žanockich kursach. Lekcyi čytali prafesary uniwersytetu, dy pry hetym asabliwaja uwaha była źwierniena na biełarusaznaŭstwa. Pamiž inšym, čytaŭ swaje lekcyi pabiełarusku prafesar Pičeta, wiadomy swajmi pracami nad historyjaj Biełarusi.

LONDON. Hazety nakazywajuć, što pałažeńnie ŭ Pieciarburzie i Maskwie—wielmi surjoznaje. U bolšewikoŭ u niawoli znachodzicca bolš za 1,000 anhličan.

MASKWA. „Prawda“ nakazawaje, što Lenin źwiarnuŭsia z hetkaj adozwaj da rad narodnych kamisaraŭ: „Česka-sławackaje niebaśpiečnaść usio pawialičywajecca. Z kožnym dniom my prakonywajemsia ŭsio bolej, što my adny słabyja. Dla rad jość tolki adzin wychad — heta sajuz z druhoj dziaržawaj. Kab uratawać ułaść rabotnikaŭ i sialan, my nie pawinny adkinuć nawat sajuz z imperyalistami“.

MASKWA. Trocki nakazaŭ sibirskamu hłaŭnakamandujučamu hienerału Aleksiejewu, što za kožnaha bolšewika, zabitaha čecha-sławakami, abo kontrrewalucyanierami budzie zabity aficer. Aleksiejaŭ adkazaŭ, što kali buduć zabity aficery, dyk jon budzie datul mścicca, pakul usie žydy ŭ Rasiei nia buduć wybity.

MASKWA. U adkaz za pakušeńnie na Bierzina zastrelena 79 kontrrewalucyanieraŭ.

KIJEU (P.T.A.). Bolšewiki dajšli na zachod ad Carycyna Donu. La Nižniarečynskaj kazaki adyšlisia nazad na prawy bierah Donu.

U Kacierynadar prybyŭ Puryškiewič i b. minister-prezydent kniaź Lwow. Čakajuć prybyćcia wiadomaha prawaha, Markowa.

MASKWA. Žonka, syn i matka Kierenskaha zapisany ŭ čysło założnikaŭ.

Pawodłuh wieštak sawieckaha ŭradu, 12 wieraśnia paabiedzie zaniat Simbirsk. Sawieckija wojski honiacca za ŭciakajučymi worahami i znachodziacca ŭžo ŭ 20 wiarstach na ŭschod ad miesta. Tak-ža ŭdačnaje nastupleńnie ŭradowych wojsk na paŭdnia da Samary. U Waronieży stałasia ad uzrywu katastrofa; źništožany 6 pojezdaŭ i wahzał. Straty dachodziać 30 miljonaŭ rub. Zabitych — kala 300 duš, ranienych — kala 1500.

LONDON. „Times“ nakazawaje, što sajuźniki pastanawili aficyalna abwiaścić Rasiei wajnu. Najbližejšaj i hłaŭnaj metaj sajuźnikaŭ budzie skinuć bolšewikoŭ.

MASKWA. Narodny kamisar unutranych spraŭ, Piatroŭski, cyrkularna nakazaŭ miascowym radam, što pry pieršaj kontrrewalucyjnaj zmowie pawinny być zastreleny zakładniki, što jość u rukach uradu.

Zdaroŭje Lenina ŭsio lepšaje. Jon užo moža siadzieć.

Maksim Horki pryłučyŭsia da bolšewikoŭ. Jon skazaŭ, što Pakušeńnie na Lenina prymusiła jaho pajšci na heta.

PIECIARBURH. (W.T.B.). 13.IX. Hazety drukujuć wostryja staćci proci byćcia sajuźnikaŭ u Paŭnočnaj Rasiei. Byli wialikija sabrańni rabotnikaŭ i sałdatoŭ, katoryja pryniali warožyja sajužnikam rezalucyi.

BERLIN. Pieršy niamiecki parachod, što prybyŭ paśla wajny ŭ Pieciarbur-

---

jany paśniedali, nadzieli na siabie pierje i palacieli. A jana wyskačyła z-za piečy dyj hladzić u wakno, kudy jany palatuć. A jany ŭsio latuć i bjucca kryllem. Zachaciełasia joj jeści. Jana ŭziała adłamiła kusočak chleba ŭ wialikšaha brata i žjeła. A sama ŭznoŭ sieła za piečku i siadzić. Uwiečary prylatajuć jany ŭznoŭ utraich Skinuli z siabie pierje i stali wiačerać. Paladziać, až u staršaha brata adłomlena kusočak chleba. Što heta dumajuć: nikoha ŭ chacie niama, a adłomlena kusočak chleba? Pawiačerali, lahli spać. Jana tady wyšła z-za piečki i stała płakać nad siarednim bratam. Papłakała, papłakała i pajšła iznoŭ za piečku i stała Bohu malicca. Nazaŭtraha pračnulisia jany, woś siaredni brat i kaža: ci wiedajecie, bratočki, što ja siańni śniŭ? Zdajecca, byccam našaja siastra nada mnoj płakała! Ažno woś trošku kašula maja mokraja! A taho nia wiedajuć, što jana ŭ chacie ŭ ich jość. Tady paśniedali, pierje na siabie nadzieli i palacieli. Dy ŭsio bjucca! dy ŭsio bjucca! Zachaciełasia joj jeści. Jana ŭziała adłamała kawałačak chleba ŭ siaredniaha brata i žjeła. Palezła ŭznoŭ za pieč i siadzić, Bohu molicca. Uwiečary prylatajuć jany ŭznoŭ. Skinuli pierje, sieli wiačerać. Paladziać, a ŭ siaredniaha brata kawałačak chleba adłomlena. «Nie, kaža, bratki, niechta jość u chacie». I stali šukać. Alitku nie znajšli i lahli spać. Tady jana wylezła z-za piečki, padyjšła da mieńšaha brata i stała płakać. Pahałasiła, pahałasiła, i ŭznoŭ pajšła za pieč, i stała Bohu malicca. Nazaŭtraha ŭstali jany, i hety ŭžo, mieńšy brat kaža: što ja, bratočki, sienačy śniŭ? Što zdajecca, naša siastra nada mnoj hałasiła, až wo dzie kašula trochu mokra! Pahawaryli, pahawaryli dyj palacieli bjučysia. Jana adłamiła kusočak chleba ŭ mieńšaha brata, źjeła, dyj pajšła za piečku. Siadzić dy ŭsio Bohu molicca. Uwiečary prylatajuć jany; skinuli pierje i sieli abiedać. Kali paladziać, až u mieńšaha brata adłomlena kawałak chleba. Tady stali jany hawaryć pamiž saboj. Wialikšy kaža: ja, kab jaje ciapier uwidzieć, dyk-by siakieraj zasiek! A siaredni kaža: ja jaje-b nožam zarezaŭ! A mieńšy kaža: a kab ja jaje ciapier uwidzieŭ, dyk-by duža byŭ rad! Jana tady z-za piečy wyskačyła, abščapiła jaho i stała nad im płakać. I jany ŭsie stali rady i stali płakać. Tady jana stała prasić ich: chadziecie wy damoŭ! Was duža prasiła mamka i tatka! A jany kažuć: tady my budziem twaje braty, i pojdziem damoŭ, jak ty adbudzieš try hady niemaj! Uskłali jaje na swajo kryllе i zaniaśli jaje ŭ wialikuju pušču. Kinuli jaje tam u henaj pušču, a sami palacieli, kudy im treba było. Niešta, adnaho dnia, chadziŭ pa henaj pušču karol pa palawańniu z lakajom, z swaim. Sabaki henaha karala znajšli henuju niamuju i stali na jaje brachać. Pasłaŭ karol lakaja paladzieć, chto tam jość. Lakaj schadziŭ paladzieŭ, i kažać: niejkaja kabieta siadzić na jabłynie; duža pryhožaja, ale ničoha nie haworyć. Pajšoŭ tady paladzieć karol sam, i jano duža jamu padabałasia. Jon zahadaŭ źniać jaje adtul i pacaławaŭ, a tady ŭziaŭ da siabie damoŭ i ažaniŭsia z joj! A jana jak była niamaja, dyk i jość! Tady matčycha henaha karala nia ŭźlubiła jaje, što jon z niamoj ažaniŭsia. Stała jana jaho padbiwać, stała praznuščać, kab jak-ni-jak jaje pierawieści. Prajšoŭ adzin hod i druhi hod a na treci jana jamu haworyć: što chočaš, toje z joj rob: ci na 'hni spali, ci źwiazi, kab tolki maje wočy nia widzieli jaje! Nu, dyk wiedama: i žonku škoda i nie pasłuchać matčychu nia možna. Uziaŭ zahadaŭ słuham raskłaści ciapło i ŭkinuć jaje ŭ wahoń. Ukinuli jaje raz u wahoń,—jana pierakaciłasia cieraz ciapło, i ničoha. Tady druhi raz ukinuli, jana ŭznoŭ pierakaciłasia. Pierapužalisia ŭsie: Hospadzi, tut niešta jość! Alitku raskapali žar i ŭkinuli jaje treci raz. Jana ŭznoŭ wykaciłasia z ahniu. I ŭsio maŭčyć. Tut zara prylacieli jaje braty, uziali jaje na krylle i paniaśli damoŭ. Pryniaśli damoŭ i zrobilisia ludźmi. Baćki ich stali duža rady. I z hetaje radaćci ŭpilisia. I ja tam byŭ, miod - wino piŭ, pa baradzie ciakła, dy ŭ hubu nie papała.

ski port, prywioz kamiennaje wuhalle i adwiazie tryśn k, kanopli, lon, miedź, šerść, konskaje wałośsie i staroje žaleza. Z pryčyny skoraj zimy pytańnie kamiennaha wuhalla dla Pieciarburha— heta pytańnie žyćcia i śmierci.

1 červienia sioletniaha hodu ŭ Pieciarburzie było 1 miljon 478 tysiač žycharaŭ, a 1 listapada 1915 h. 2 miljony 348 tysiač.

KIJEU. zhodna z upornymi pahałoskami blizka Kaciarynburga zabita b. caryca i jaje 4 dački.

Z usiaho świetu.

BERLIN (W.T.B.), 13.IX. Impierski kancler pryniaŭ učora deputacyju 6 prafesyanalnych sajuzaŭ i skazaŭ joj: „Ja krepka pierakonan, što my bližej da kanca wajny, čym dumaje publika. Ja ćwiorda staju, na hruncie ahulnaha wybarnaha prawa ŭ Prusach i nia prystanu ni na jakija ŭstupki. U patrebie my raspuścim prawadaŭčyja ustanowy".

TELEHRAMY.

Niamieckija apawiaščeńni

13.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha i hieneral-an-šefa f. Ben'a: Na užbiarežžy my zrabili ŭdačnyja operacyi. Miž Ipr i Armantjer adbity nastupleńni woraha. Miž Arra i Perron, paśla silnaj padhatoŭki ahniom, worahi dalej wiali swaje šturmy, katoryja adbity z ciažkimi stratami. Awrenkur — u rukach woraha. Wiečornyja ataki miž Mewr i Guzokur adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Miž Ajjet i En — drobnyja styčki, ŭ časie katorych my ŭziali pałonnych.

Front Galwica: Francuzy i Amerykancy atakawali ŭčora łuku pry St. Miel, a takža miž Kot Loreń i Mozel. My ŭžo daŭno zbiralisia ačyścić hety wysunieny ŭpiarod wuhoł i nie wiali bitwy da kanca, a zrabili nameceny ruch. Nastupleńni francuzaŭ na wiaršyny na ŭschodzie ad Maasu adbity. Wiaršyna Kombr, časowa nami ŭtračana, kontratakaj wierniena nami nazad. Dalej na poŭdnia aŭstryjacka-wenhierskija pałki razam z našymi wajskami miž Maasam i Mozelem, ździeržywali worahaŭ u časie našaha ruchu ŭ łuce pry St. Miel. Miž Kot Loreń i Mozel worah pasunulisia ŭpiarod u kirunku Tiokur. Worahaŭ zadziaržali rezerwy. U načy naš ruch byŭ zakončany.

14.IX. **Zachodni teatr.**

Front Ruprechta Bawarskaha i hieneral-an-šefa f. Ben'a: Na paŭnočnaŭschod ad Ad Biks-Šot my adbili nastupańnie niepryjaciela i ŭziali pałonnych. La Mewre i Awreńkur wialikija bitwy. Nastupleńnie niepryjacielskaje praciŭ Guzokur na poŭnač ad Warmen i naabapał darohi Ham-San-Kanten adbity.

Front Niamieckaha Naślednika: Miž Ajjet i En niepryjaciel atakawaŭ paśla wialikaha pryhatawańnia ahniom, ale byŭ adkinieny pierad našymi linijami. Artyleryjskaja dziejnaść miž En i Wel.

Front Galwica: Na paŭdnia ad Orń i la darohi Werden i Tjen adkinieny nastupleńni niepryjaciela. Na froncie bitwaŭ miž Kot Loreń i Mozel spakojny dzień. Na ŭschod ad Tiokur miascowyja bitwy.

15 **wieraśnia**

Front Ruprechta Bawarskaha: Naabapał kanału Labasse adbity nastupleńni woraha. La Awreńkur anhličanie ŭznoŭ pačali swaje ataki. Jany adciśnuli nas trochu ad kanca wioski. Uwiečary paśla wialikaj artyleryjskaj padhatoŭki my pawiali kontrataku i zachapili ŭtračanyja naranicy pazicyi. Niepryjaciel mieŭ wlalikija straty i pakinuŭ kala 100 pałonnych u našych rukach.

Front hieneral-an-šefa f. Ben'a: Nastupleńni woraha la ručča Omińjon adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Ciažkija bitwy miž Baijet i En. Paśla mnohahadzinnaha pryhatawańnia ahniom francuzy atakawali wialikimi siłami. Naabapał Ajjet ataki niepryjaciela adkinieny. Niepryjaciel pasunuŭsia na ŭschod ad Lafon da daliny Alman. Tut našyja kontrataki jaho zadziaržali. Miž Sansi i Wai paŭtornyja šturmy niepryjaciela ŭzmacawanyja pancyrnymi aŭtomobilami złamalisia pierad našymi linijami. Na paŭdnia ad En senehalskija nehry atakawali miž Rewijon i Rumen. Paŭtoranyja šturmy worahaŭ adkinieny, dy my ŭziali boiš 100 pałonnych.

Front Galwica: Naabapał darohi Werden i Ten adkinieny nastupleńni niepryjaciela. Miž Kot Loreń i Mozelem niepryjaciel atakawaŭ pry pomačy pancyrnych aŭtomobilaŭ, ale byŭ adkinieny.

My źbili ŭčora 9 šaroŭ na prywiazi i 45 samalotaŭ.

Kala wajny.

LONDON. (Reŭter) 12.IX. Llojd Džordž u Mančestery skazaŭ pamiž inšym: «Kaniec wajny pawinien być u prymusie Niamieččyny da pastajannaha i daŭhoha mira. Hetki mir moža być zrobieny, kali brytanskaja nacyja nia stracić mužaści i wydzieržyć da kanca. Kali-b ciapieraśniaja wajna nia była apośniaja, dyk heta aznačała-b kaniec cywilizacyi.» Llojd Dźordź skončyŭ swaju pramowu słowami: «My budziem bicca da kanca!» Wialikaje plaskańnie ŭ dałoni.

Uwaha redakcyi: Niamieckaja ŭradowaja hazeta Nord. Deut. All. Zeg. piša z pryčyny hetaje pramowy: „Anhlicki minister-prezydent ździekujecca nad saboj i swajmi słuchačami. Dykže swajoj pramowaj jon pakazywaje, što ad jaho i nia možna spadziawacca daŭhoha mira".

BAZEL. Landsdaŭn zakłaŭ nowuju anhlickuju partyju, katoraj prahrama hetkaja: 1) Parazumieńnie, 2) razbrojeńnie, 3) treciejski sud, 4) prynіaćcie niemcaŭ u sajuz narodaŭ, 5) admowa ad ekanamickaj wajny paśla mira.

BERN. Anhlickija hazety žalacca na ahitacyju sin-fejneraŭ praciŭ rekruckaha naboru ŭ Irlandyi. Uwa ŭsim krai dahetul udałosia nabrać tolki 4.600 samachwotnikaŭ.

AMSTERDAM. Ad 10 da 14 žniŭnia ŭ Čykago byŭ konhres amerykanskich socyalistaŭ. Była adnahałosna pryniata rezalucyja wieśći dalej u časie wajny palityku ŭhody, ważniejšym tezisam katoraj jość dumka, što adwiaščeńnie wajny Amerykaj Niamieččynie—heta prastupak.

BERLIN. (W.T.B.) U Paŭnočnym mory našy padwodnyja łodki zatapili 10.000 tonn.

BERLIN (W.T.B). Nawakoł Anhlii padwodnyja łodki zatapili 9.000 tonn.

S pryčyny darażyni papiery i ŭsio ŭzrastajučaj płaty rabotnikam administracyja „Homana" prymušana pa prykładu druhich hazet pawialičyć canu swaje hazety.

Pačynajučy ad 1 kastryčnika 1918 hodu asobny numer „Homana" budzie kaštawać 10 fen; za miesiac u mieście—70 fen., wa ŭsim kraju i zahranicaj — 90 fen.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.